

Zdaniem TSUE przymusowa restrukturyzacja Getin Noble Banku była przeprowadzona zgodnie z prawem

„To jest pierwszy znany mi wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE, kiedy zarzuty kredytobiorców frankowych zostały zakwestionowane przez TSUE” – powiedział nam mecenas Wojciech Wandzel, adwokat, partner w Kancelarii KKG Legal, pełnomocnik Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w sprawie C-118/23 dotyczącej pytań prejudycjalnych WSA w Warszawie, w związku z prowadzoną kontrolą sądową decyzji administracyjnej BFG w przedmiocie wszczęcia przymusowej restrukturyzacji wobec Getin Noble Bank S.A.

Robert Lidke: 12 grudnia 2024 r. ogłoszony został przez Trybunał Sprawiedliwości UE (TSUE) wyrok (C-118/23) w sprawie pytań prejudycjalnych WSA w Warszawie w związku z prowadzoną kontrolą sądową decyzji administracyjnej BFG w przedmiocie wszczęcia przymusowej restrukturyzacji wobec Getin Noble Bank S.A. Niektóre media w Polsce twierdzą, że orzeczenie to w istocie kwestionuje legalność przejęcia przez BFG Getin Noble Banku w celu dokonania jego procesu naprawczego z tego powodu, że Bankowy Fundusz Gwarancyjny nie może pełnić roli organu odpowiadającego za bezpieczeństwo depozytów bankowych i jednocześnie nadzorować procesy naprawcze banków (resolution). Czy to jest prawidłowe rozumienie wyroku TSUE?

Wojciech Wandzel: To nie jest prawdziwe, ani zasadne twierdzenie, ponieważ dyrektywa unijna BRR z 2014 roku przewiduje wprost w artykule 3, że można łączyć te funkcje. Na ten artykuł dyrektywy BRR powołał się TSUE stwierdzając, że możliwe jest połączenie w ramach jednego organu funkcji przymusowej restrukturyzacji i funkcji gwaranta depozytów, a nawet funkcji nadzoru.

Akurat funkcji nadzoru BFG nie sprawuje, bo nadzór nad bankami pełni w Polsce KNF.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie na skutek twierdzeń skarżących zawartych w ponad 7 tysiącach skarg, w których wyrażano wątpliwość czy BFG jako pełniący funkcję kuratora Getin Noble Banku działał w sposób prawidłowy, skierował do Trybunału pytanie, czy pełnienie funkcji kuratora stanowi wykonywanie funkcji nadzoru.

Skarżący zwracali uwagę na fakt, że BFG został ustanowiony kuratorem Getin Noble Banku, zanim jeszcze rozpoczął się proces resolution.

Jednak w świetle tego co powiedziałem wcześniej, odnosząc się do wyroku TSUE, nie można absolutnie twierdzić, że podjęcie przez państwo działań w celu ratowania GNB, jego restrukturyzacji, było nielegalne.

Odnosząc się do sformułowań o przejęciu GNB przez państwo należy stwierdzić, że dyrektywa BRR, która wprowadziła unormowania na poziomie europejskim dotyczące przymusowej restrukturyzacji banków przewiduje różne instrumenty, czyli mówiąc inaczej środki tej przymusowej restrukturyzacji. Jednym z takich instrumentów jest przejęcie aktywów.

Dyrektywy unijne są implementowane do prawa krajowego. W Polsce dyrektywa BRR została wprowadzona do krajowego porządku prawnego ustawą o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

Może pan przypomnieć powody dla których w ogóle powstała dyrektywa BRR?

Celem tej regulacji jest zachowanie stabilności rynku finansowego i ograniczenie kosztów ponoszonych przez podatników z powodu upadku lub obrony przed upadkiem instytucji finansowych.

Przed pojawieniem się tej dyrektywy instytucje finansowe były ratowane, tak jak w czasie kryzysu finansowego w 2008 roku, ze środków publicznych, z podatków.

I ustawodawca europejski po to wprowadził dyrektywę BRR, żeby to finansowanie odbywało się ze środków prywatnych, przede wszystkim akcjonariuszy danej instytucji i pewnej kategorii jej wierzycieli, a nie kosztem podatników.

Upadłość w standardowym trybie Getin Noble Banku oznaczałaby destabilizację całego rynku. Gdyby jego klienci dowiedzieli się o zapowiadanej upadłości, to ustawiliby się w kolejce po zwrot depozytów do tego Banku i do innych banków w wyniku powstałej paniki.

Jak rozumiem w Polsce chodziło także o uratowanie depozytów klientów gnb, bo nie wszystkie depozyty były objęte gwarancjami BFG?

Depozyty są gwarantowane do równowartości 100 tysięcy euro, ale nie depozyty przekraczające wspomniane 100 tysięcy euro (np. depozyty szpitali). Gwarancjami nie są też objęte m.in. depozyty jednostek samorządu terytorialnego. W związku z tym, gdyby nie wdrożono przymusowej restrukturyzacji, to np. samorzady i także szpitale utraciłyby te niegwarantowane depozyty.

Jeżeli dobrze pamiętam, to pojawiła się informacja w przestrzeni publicznej, że chodziło o uratowanie depozytów niegwarantowanych na poziomie ponad 3 miliardów złotych. Upadłość Getin Noble Banku bez przeprowadzenia przymusowej restrukturyzacji oznaczałaby znaczny uszczerbek dla tych deponentów, którzy pełnią często ważne funkcje publiczne. BFG przeprowadził tę restrukturyzację w ten sposób, że te podmioty nie podniosły żadnego uszczerbku.

Wracając do początku naszej rozmowy, kiedy to czyniono zarzut, że BFG nie może łączyć roli strażnika depozytów z rolą instytucji prowadzącej program naprawczy banku – to jak ta kwestia jest rozwiązana w innych krajach Unii Europejskiej ?

Takie rozwiązanie jak w Polsce jest stosowane w szeregu krajów, a w dwóch największych państwach UE, to jest w Niemczech i we Francji wszystkie te funkcje plus funkcję nadzoru nad sektorem bankowym pełni jeden i ten sam organ.

Z tego co wiem w czasie polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej nasze rozwiązania resolution będą brane pod uwagę w procesie zmian w przepisach o upadłości i restrukturyzacji banków.

Bankowy Fundusz Gwarancyjny przeprowadził cztery udane postępowania restrukturyzacyjne: GNB, Idea Bank i dwóch banków spółdzielczych. Te procedury zostały przeprowadzone w sposób wzorcowy.

Wiem z dyskusji publicznych, które się odbywały na arenie europejskiej, że BFG był doceniany za skuteczne przeprowadzenie tych procedur bez zachwiania stabilności finansowej tych instytucji, jak i całego rynku finansowego.

Procesy resolution były u nas profesjonalnie przygotowane, w efekcie decyzja o przymusowej restrukturyzacji danego banku w Polsce była ogłaszana w piątek, a już w poniedziałek klienci banku mieli dostęp do swoich pieniędzy. W ten sposób uniknięto paniki na rynku i destabilizacji innych banków.

Chyba warto też wspomnieć o specyficznym rozwiązaniu zastosowanym w Polsce w przypadku resolution GNB jakim było zaangażowanie do tego procesu innych banków komercyjnych.

Banki komercyjne sfinansowały koszty restrukturyzacji GNB poprzez założoną przez siebie spółkę akcyjną – System Ochrony Banków Komercyjnych. SOBK udzielił łącznego wsparcia potrzebnego do bezpiecznego przeprowadzenia przymusowej restrukturyzacji w wysokości 3,47 mld zł w tym około 90% kwoty w formie dotacji, a reszta kwoty na objęcie mniejszościowego pakietu akcji w instytucji pomostowej.

Warto o tym pamiętać, bo to były środki banków wyłożone w celu zachowania stabilności całego rynku bankowego.

Po udanej restrukturyzacji z tak zwanej instytucji pomostowej utworzono VeloBank. Jego akcjonariuszami mniejszościowymi były banki komercyjne, a akcjonariuszem większościowym BFG.

Następnie VeloBank został sprzedany amerykańskiemu funduszowi inwestycyjnemu i obecnie działa aktywnie na rynku zdobywając nowych klientów, i doskonaląc swoją ofertę.

Co jest istotne, obecni klienci VeloBanku, a poprzednio Getin Noble Banku nic nie stracili. Przeszli bez szwanku przez sytuację kryzysową Banku, któremu groziła upadłość likwidacyjna, co dla wielu jego klientów oznaczałoby konkretne straty finansowe.

Opracował: Robert Lidke

Pierwotnie tekst ukazał się: BANK.pl z dnia 18.12.2024